

UNIVERSITATEA DE STAT “ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI, PSIHOLOGIE ȘI ARTE
CATEDRA DE ARTE ȘI EDUCAȚIE ARTISTICĂ

INTERPRETARE VOCALĂ
Curriculum disciplinar
Ciclul I – Licență

Titulari – Grigore Onoico,
lector universitar
Svetlana Postolachi
lector superior

Bălți, 2015

Aprobat:

Catedra de Arte și Educație artistică

Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Arte

Proces verbal nr. ____ din _____

Onoico G., Interpretare vocală.

Curriculum disciplinar.

Ciclul I Licență. Cu titlul de manuscris. Bălți 2014

Conceptia disciplinei

Cursul de Interpretare vocală (canto) se studiază conform Planului de învățământ al facultății de Științe ale Educației, Psihologie și Arte (USARB), la specialitatea Muzică, în semestrele I-VI, secția studii la zi – cu 90 de ore (90 ore individuale) și secția studii cu frecvență redusă – cu 36 ore (36 ore individuale).

Muzica este atât artă, cât și știință. Ea are și deosebite valențe formative, însușirea și practicarea ei constituind o adevărată “terapie” pentru intelect. Cântatul, ca și vorbirea, este o manifestare fundamentală a ființei umane. În educația muzicală – artistică rolul cântului vocal este primordial. Artă cântului ca mijloc de exprimare și de comunicare deține, printre activitățile de bază ale lecției de educație muzicală un loc meritoriu.

Cântul vocal ca formă, modalitate de cunoaștere a artei muzicale presupune trăire și interpretare în spirit creativ, artistic, exprimarea diverselor stări, sentimente, capacitatea de a pătrunde în sfera imagistică, în conținutul mesajului muzicii, ceea ce necesită o pregătire specială a viitorului profesor de educație muzicală/interpret. Această pregătire este posibilă doar în cadrul simbiozei disciplinelor vocal-corale (canto, cor, dirijat coral), muzical-teoretice (teorie, solfegiu, istoria muzicii, armonie, forme muzicale), interpretării la instrument și însușirea bazei metodologice a educației muzicale. Artă de a cânta educă și dezvoltă o serie de procese psiho-intelectuale cum ar fi: gândirea, memoria, atenția, afectivitatea, voința, imaginația, creativitatea, spiritul de ordine și disciplină, punctualitatea, contribuind totodată la altoirea unor calități umane nobile: bunătatea, generozitatea, corectitudinea, curajul, demnitatea, tandrețea etc. În cadrul instruirii vocale se va pune accentul pe formarea/dezvoltarea aptitudinilor vocale individualizate, pe implimentarea elementelor de tehnică vocală și a formării legăturilor asociative dintre segmentele respirației-vibrației – rezonanță, cât și a rezistenței ei la un efort psihofiziologic maxim.

Scopul fundamental al disciplinei este formarea/modelarea individualității artistice a viitorului profesor de educație muzicală/interpret, înarmarea lui cu cunoștințe, priceperi/deprinderi cât mai performante în vederea realizării cu succes a sarcinilor propuse de curriculum Educației Muzicale.

Conținuturile cursului de față se vor realiza în baza următoarelor compartimente:

- scurtă istorie a muzicii vocale și a cântului;
- cântul în școlile naționale;
- aptitudinile muzicale și educarea lor;
- ansamblu anatomo-fiziologic al aparatului vocal;
- aparatul fonator și funcționarea sa, senzația de rezonanță;
- auzul muzical și coordonatele sale;
- interpretarea vocală;
- igiena vocii și obiectivele ei.

Finalitățile cursului de Interpretare vocală (canto) se exprimă în următoarele competențe:

- formarea/dezvoltarea abilităților vocale și utilizarea acestora în procesul însușirii repertoriului muzical;
- cunoașterea/însușirea unui repertoriu de creații muzicale vast și variat după stil, formă și manieră de interpretare, recomandat de curriculumul disciplinar la canto și curriculumul Educației Muzicale;
- utilizarea cunoștințelor/abilităților vocale în cadrul activităților muzical-didactice la lecția de educație muzicală și activitatea extracurriculară;
- modelarea unui vocabular muzicologic adecvat contextului muzical-pedagogic;
- valorificarea optimă și creativă a propriului potențial în activitatea de interpretare muzical-artistică și pedagogică;
- formarea auzului armonic și polifonic, a atenției distributive: cântat-vorbit-dansat.

Conținuturi tematice și finalități:

Anul I

1. Arta cântului și rolul ei în cultura universală și în formarea profesorului de educație muzicală.
2. Vocea umană și clasificarea ei după cele trei criterii: intensitate, înălțime, timbru.
3. Componenta, funcționarea și igiena aparatului vocal.
4. Aparatul: respirator, fonator, rezonator, articulador, auditiv și importanța fiecăruia în cântul vocal.
5. Producerea vocii – explicarea și găsirea punctului de impostare.

Formarea competențelor prin:

- Acumularea deprinderilor de profil: respirație, emisie, articulație – dicție etc.; conduite fonatorice: ținută, expresie, atitudine.
- Însușirea cunoștințelor din domeniul artei cântului: înțelegerea – explicarea – interpretarea tehnicilor vocale.
- Conștientizarea importanței antrenamentului vocal permanent.
- Utilizarea chibzuită a abilităților vocale în cadrul interpretării repertoriului și colăresc prevăzut de curriculumul Educației Muzicale.
- Manifestarea unui viu interes față de valorile muzicii vocale.

Anul II

1. Ataca sunetului și cele două moduri de realizare: pe aer și prin lovitură de glotă.
2. Omogenizarea registrelor. Lărgirea ambitusului vocal.
3. Dezvoltarea gândirii muzicale.
4. Calitățile vocii cîntate. Timbru-caracteristicile lui.

5. Întinderea/diapazonul vocii. Omogenizarea celor trei registre.
6. Falsetul întărit sau vocea mixtă. Rolul falsetului în realizarea filajelor.
7. Vibrato – element important al expresiei muzicale. Modul de adaptare la diferite stiluri.

Formarea competențelor prin:

- Dezvoltarea autocontrolului în procesul interpretării vocale.
- Manifestarea unui viu interes față de valorile folclorice autentice.
- Dezvoltarea capacităților lor de a pătrunde în sfera imagistică, în conținutul mesajului muzical.
- Utilizarea adecvată a deprinderilor/abilităților lor vocale în interpretarea diferitor genuri de muzică vocală (arie, lied, romântă etc.).
- Demonstrarea unei culturi vocale performante în lucrările interpretate.

Anul III

1. Rolul conformațiilor anatomo-fiziologice a cavităților lor de rezonanță în determinarea volumului sau a amplitudinii vocii.
2. Vocalizele. Însușirea cîntului ornat și a cadențelor vocale.
3. Suplețea vocii și atingerea unei înalte țînute scenice.
4. Cîntul – formă superioară vorbirii. Cîntarea în ansamblu: unison, duet, trio etc.
5. Stilul și accepțiunile lui în arta vocală: stil personal, stil raportat la o epocă istorică, stil raportat la o națiune.
6. Maniera de interpretare: academică, populară. Maniera specifică de interpretare a muzicii de divertisment și a cîntecului școlar din curriculumul Educației Muzicale.
7. Igiena vocală și obiectivele ei.

Formarea competențelor prin:

- Familiarizarea cu specificul interpretării creațiilor folclorice: doină, baladă, cîntec etc. și cu ornamentica melodicii vocale în folclorul românesc.
- Cultivarea deprinderilor/capacităților lor de analiză, comentare, adnotare și sintetizare a lucrărilor muzicale interpretate.
- Analiza auditivă a vocalizelor, a exemplurilor de exerciții vocale din perspectiva formării unei înalte culturi interpretative.
- Respectarea fixă/justă a stilului și manierei de interpretare.
- Planificarea unui mod sănătos de viață în vederea ocrotirii aparatului vocal.
- Realizarea/integrarea cunoștințelor și deprinderilor practice de interpretare vocală în activitățile extracurriculare.

Administrarea cursului

Denumirea specializării	Anul de studii	Semestrul	Nr. de ore	Evaluarea	
				Forma	Credite
Canto	I	I	15	Examen	2
		II	15	Examen	2
Canto academic Canto popular	II	III	15	Examen	2
		IV	15	Examen	2
Canto academic Canto popular	III	V	15	Examen	2
		VI	15	Examen	2

Planul tematic și repartizarea orelor

Anul de studii	Semestrul	Specializarea	Teme (repertoriul)	Nr. de ore
I	I	Profesor de educație muzicală	1. Vocaliză 2. Romanț ă 3. Cântec tradiț ional 4. Două cantece din repertoriul ș colăresc (cl.I-II)	15
	II	Profesor de educație muzicală	1. Vocaliză 2. Lied sau romanț ă din patrimoniu naț ional 3. Două cantece din repertoriul ș colăresc (cl.III-IV) 4. O lucrare la libera alegere	15
II	III	Canto academic	1. Romantă (compozitori clasici) 2. Arietă sau canzonettă 3. Cântec de autor contemporan 4. Ansamblu vocal (duet, trio)	15
		Canto popular	1. Colind 2. Cântec de recruț ie 3. Cântec de nuntă 4. Cântec de dragoste 5. Cântec de joc, satiră, glumă	15
	IV	Profesor de educație muzicală	1. Vocaliză 2. Romanț ă din patrimoniu naț ional 3. Cântec folcloric (la libera alegere) 4. Două cantece din repertoriul ș colăresc (cl.V-VI)	15
		Canto academic	1. Arie 2. Romanț ă 3. Lied din patrimoniu naț ional	15

			4. Cîntec de divertisment	
		Canto popular	1. Doină 2. Cîntec de ursită 3. Cîntec de haiducie, protest social 4. Cîntec de dor, jale, înstrăinare 5. Cîntec de leagăn	15
		Profesor de educație muzicală	1. Lied 2. Romanț ă 3. Cîntec de divertisment 4. Două cîntece din repertoriul ș colăresc (cl. VII-VIII)	15
III	V	Canto academic	1. Arie 2. Romanț ă (compozitori clasici) 3. Lied sau canzonettă, chansonnettă 4. Romanț ă din patrimoniu naț ional	15
		Canto popular	1. Baladă 2. Cîntec de lume (romanț ă) 3. Ansamblu vocal (la unison, duet) 4. Cîntec de nuntă 5. Cîntec de joc, glumă, satiră	15
		Profesor de educație muzicală	1. Romanț ă din patrimoniu naț ional 2. Cîntec tradiț ional (la libera alegere) 3. Cîntec din folclorul copiilor (a cappella) 4. Două cîntece din repertoriul ș colăresc (cl. V-VIII)	15
	VI	Canto academic	1. Arie (operă, operetă) 2. Romanț ă de autor contemporan 3. Ansamblu vocal (duet, trio) 4. O lucrare la libera alegere	15
		Canto popular	1. Romanț ă tradiț ională 2. Doină 3. Colind 4. Cîntec de dragoste 5. Cîntec de recruț ie	15

Evaluarea disciplinei

A. Evaluările curente

Întru îmbunătăț irea calitat ii procesului instructiv-educativ, însuș irii cît mai profunde, adecvate ș i juste a repertoriului de studiu, cît ș i dezvoltării

individualităţii şi a capacităţilor creative a studentului, susţinerea normativelor tematice a examenelor semestriale se va efectua în două etape:

Semestrele I/III/V

- a) noiembrie
- b) sesiunea de iarnă

Semestrele II/IV/VI

- a) aprilie
- b) sesiunea de vară

Normativele tematice pentru examenele semestriale

Anul I

Semestrul I

Noiembrie: vocaliză; cântec tradiţional

Sesiunea de iarnă: romanţă; 2 cântece din repertoriul şcolăresc (cl. I-II)

Semestrul II

Aprilie: concert academic - o creaţie la libera alegere a studentului.

Sesiunea de vară: lied sau romanţă din patrimoniul naţional.

După anul I de studii, studenţii înzestraţi cu capacităţi (calităţi) vocal-interpretative deosebite pot, la libera alegere, să-şi îmbunătăţească şi să-şi aprofundeze cunoştinţele atât la canto academic cât şi la canto popular.

Bineînţeles că acestor solicitanţi li se vor acorda mai multe ore de studii (îndeosebi pentru lucru independent), într-o însuşirea cât mai profundă, mai vastă a artei cântului, atât în aspect teoretic (referate, comunicări la conferinţe etc.) cât şi practic (evoluări în concerte, concursuri etc ...).

Anul II

Semestrul III

Noiembrie: canto academic- cântec de autor contemporan

canto popular – colind; cântec de nuntă sau de dragoste

profesor de educaţie muzicală – cântec folcloric (la libera alegere);

cântec din repertoriul şcolăresc (clasa III-IV, acompaniament propriu)

Sesiunea de iarnă:

canto academic – romanţă clasică; arietă sau canzonettă

canto popular – cântec de recrutare; cântec de joc, satiră, glumă

profesor de educaţie muzicală – romanţă din patrimoniul naţional

Semestrul IV

Aprilie: concert academic (toate 3 specializări) – două lucrări la libera alegere

Sesiunea de vară:

canto academic } microrecital (lucrări variate după gen, stil şi
canto popular } manieră de interpretare)

profesor de educație muzicală – lied sau cântec de divertisment

Anul III

Semestrul V

Noiembrie: canto academic – lied sau canzonettă; romanț ă din patrimoniul național

canto popular – cântec de lume (romanț ă); cântec de joc, satiră, glumă
profesor de educație muzicală – cântec folcloric (la libera alegere);
2 cântece din repertoriul ș colăresc (cl.V-VIII)

Sesiunea de iarnă:

canto academic – arie; romanț ă clasică

canto popular – baladă; o lucrare în ansamblu (la unison, duet)

profesor de educație muzicală – romanț ă din patrimoniul național

Semestrul VI

Martie: concert academic (ambele specializări) – două lucrări la libera alegere

Aprilie: presuș inerea recitalurilor (ambele specializări)

Sesiunea de vară:

examenul de licenț ă (suș inerea unui recital public și a tezei de licenț ă)

Notă: Normativele tematice a tezei de licenț ă le găsiți în compartimentul B. Evaluările finale. Totodată mai aducem la cunoș tinț ă că concertele academice din sem. II/IV/VI pot fi substituie cu alte forme și modalități de dare de seama cum ar fi: conferinț ă – concert, recital tematic, etc...

B. Evaluările finale

Recitalul propriu-zis al examenului de licenț ă se prezintă sub formă de concert public, filmându-se pentru a fi păstrat în mediateca facultății (universității).

Semestrul VI (examen de licenț ă)

Canto academic

1. O arie preclasică
2. O arie din sec. XIX-XX
3. Un lied din repertoriul universal
4. O romanț ă din patrimoniul național
5. O lucrare în ansamblu (duet, trio etc.)
6. O lucrare din muzica de divertisment
7. O lucrare la libera alegere

Canto popular

1. O lucrare de formă amplă: romanț ă sau lied

2. O lucrare a cappella: doină
 3. Baladă (acompaniată de un instrument, un grup de instrumente (taraf) sau de orchestră)
 4. Lucrare în ansamblu (la unison, duet)
 5. Cîntec din repertoriu calendaristic de peste an sau din ciclul familial
 6. Cîntec propriu-zis de stil vechi (cu sau fără acompaniament)
 7. Cîntec propriu-zis de stil nou (cu acompaniament de orchestră)
- C. Criteriile de apreciere a cunostintelor**

Calitatea sonorităţii vocii vorbite şi cîntate în toată complexitatea ei.

Modalităţile de tratare a lucrărilor în vederea dezvăluirii cât mai adecvate, juste a conţinutului artistic.

Măiestria şi gustul estetic a interpretului în selectarea repertoriului.

Etica interpretativă.

Modelarea programului de concert (înlanţuirea lucrărilor în plan tonal, după gen, conţinut, caracter ...)

Nivelul şi veridicitatea analizei exhaustive a unei lucrări interpretate, atât în plan structural-funcţional, cât şi estetic-interpretativ.

REPERTORIUL TEMATIC ORIENTATIV

CANTO POPULAR

Balade

- Mioriţa
- Milea
- Ciobănaşa de la miori
- Lîngă malul Dunării
- Colo-n vale la izvor
- Moş Novac şi corbul
- Toma şi Manea
- Amărîta turturică
- Codreanu
- Ileana

Colinde

- Bună dimineaţa la Moş Ajun
- O, ce veste minunată
- Steaua sus răsare
- Astăzi s-a născut Cristos
- Moş Crăciun
- Sculaţi, sculaţi boieri mari
- Trei păstori
- Noi umblăm şi colindăm
- Veniţi păstori

Doine

- Doină, doină cîntec dulce
- Rău mă doare inima
- Şi-am avut şi eu draguţ
- Sîmbătă spre dimineaţa
- Doina Radului
- Duminică dimineaţa
- Cucuşor cu pană sură
- Sărmanul Tobultoc
- Corbea
- Ciobănaşa cu oile

Cîntece de stil vechi şi nou

- Bate-i, doamne, pe ciocoi
- Dar-ar boal-n voi ciocoi
- Hai în codru să trăim
- Lung îi drumul şi cotit
- Pe ogorul boieresc
- Inimioară ca la mine
- Bate-l focu de norocul
- Foaie verde ca bobu
- Spune, măiculiţă, spune

- Ziorel de zori
- De la naș tere la botez
- Lăudaț i pe Domnul
- Am plecat să colindă
- Trei crai de la răsărit
- Sus în poarta raiului
- Asta-i seara lui Crăciun
- Ș i-am zis verde busuioc
- Tinerel m-am însurat
- Foaie verde fir mohor
- Bărbăț elul meu
- Hai Lenuț o, la pădure
- Hop,hop,hop găină sură
- Am venit ca să cântăm

CANTO ACADEMIC

Muzică vocal-camerală

- Bach I. S. – Gounod G.H., Ave, Maria
- Bellini V., Arieta (Malinconia ninfa gentile)
- Bezet C., Agnus Dei
- Bretan N., Eminescu M., La steaua
- Caccini G., Amarilli (Madrigale)
- Caldara A., Come raggio di sol
- Capua E., O sole mio
- Chiara V., La spagnola
- Coca E., Eminescu M., O,rămîi
- Doga E., Eminescu M., Dorinț a
- Falvo R., Dicitencello vuie
- Franc C., Panis angelicus
- Glinka, M., Puș kin, A., ”Признание”
- Guriliov, A., ” Улетела пташечка ”
- Handel G. F., Dignare
- Popovici T., Doina
- Porumbescu C., Lăsaț i-mă să cânt
- Scarlatti A., Sento nel core
- Stradella A., Pieta, Signore
- Ș orban G., Pe lîngă plopîi fără soț
- Tcaci Z., Eminescu M., La steaua

Arii, duete din cantate, opere ș i operete

- Bononcini A., Per la gloria, Aria dall opera “Griselda”
- Ciaikovski P., Duetul Lizei ș i Polinei din opera “Dama de pică”
- Dendrino, Gh., Tu, Aria Berthei din operetta “Lăsaț i-mă să cânt”
- Dunaevski, I., Arioso Tonei din operetta “ Salcîmul alb”
- Handel,G. F., Ah, mio cor , schernito sei..., Aria dall opera „Alcina”
- Haceaturean, A., Romanț a Ninei din “Mascarada”
- Mozart, W., Duetul Susanei – Contesa din opera “Nunta lui Figaro”

- Mozart, W., Cavatina Barbarinei din opera “Nunta lui Figaro”
- Offenbach, G., Barcarola din opera “Poveștile lui Gofman”
- Pergolesi, G., Arie din cantata “Stabat Mater”
- Porumbescu, C., Copiliță de la munte, Arie din opera “Crai Nou”
- Porumbescu, C., Te-ai dus iubite, Arie din opera “Crai Nou”

Romanț e, cîntece de autori contemporani (autohtoni)

- Băjescu-Oardă, I., Mîndra mea de altă dată
- Buzilă, S., Vicol I., Cea mai frumoasă din noaptea
- Ceaikovski-Mereșanu, G., Eminescu, M., Dorința
- Carlson, G., Vierșanu, N., Dacă-n douăzeci de toamne
- Cavadia, G., Scrob, C., Dor de răzbunare
- Chiriac, T., Dabija, N., Cît trăim pe-acest pămînt
- Danilescu, N., Preda, Gh., Mi-e dor
- Dendrino, G., Palanca, S., Să nu ne despărțim
- Doga, E., Eminescu, M., Misterele nopții
- Fernic, I., Pavelescu, C., Îți mai aduci aminte, Doamnă
- Gheorghiuță, D., Sărbătorească
- Mălineanu, H., Fulga, J., Am început să-mbătrînesc
- Negruță, O., Boțu, P., Moldova mea
- Rotaru, V., Nedelcu, V., Cînd amintirile
- Stîrcea, A., Deleanu, L., Plai moldovenesc

Notografie (vocalize)

1. Абт Ф., Избранные упражнения.
2. Зейдлер Г., Искусство пения 40 мелодий расположенные в порядке постепенного возрастания трудности в 4 частях, Общая редакция Н. Л. Дормак.
3. Киоса Н., Упражнения и вокализы для развития певческого голоса, Кишинев, Литература Артистикэ, 1984.
4. Конконе Дж., Избранные вокализы для высокого голоса в сопровождения фортепиано, Москва, 1984, Музыка.
5. Stîrcea, A., Vocalize, Chișinău, Literatura artistică, 1989.

Notă: Aceste vocalize vor fi utilizate de toți studenții, indiferent de specializare.

Bibliografie

1. Aksionova L., Cîntecul popular moldovenesc, E.Ș.M., Chișinău, 1958.
2. Breazul M., Noaptea iuni noi în teoria emisiei vocale, Editura Didactică, Cluj, 1961.
3. Burlui A., Introducere în arta cîntului, Editura Apollon, Iași, 1996.
4. Cernei E., Enigmele vocii umane, Ed. Medicală, București, 1982.
5. Cegolea G., Vox mentis, București, 1997.
6. Ciobanu G., Raportul structural dintre vers și melodie în cîntecul popular românesc, Ed. Muzicală, București, 1974.
7. Cîmpeanu L., Elemente de estetică vocală, Ed. Interferențe, București, 1975.
8. Gagim I., Dimensiunea psihologică a muzicii, Iași, 2003.
9. Gagim I., Știința și arta educației muzicale, Ed. Arc, Chișinău, 2007, Ediția 3.
10. Pingireac E., Arta cîntului vocal, Ed. Fundației "România de Măine",

Bucureş ti, 1999.

11. Rusnac C., Cucuş or cu pană sură, Ed. Literatura artistică, Chiş inău, 1988.